

סימן קכה.

לכבוד הרב המופלג חו"ב וכו'
כש"ת מו"ה ישראל חיים פאמעט נ"י בקווי"ד יע"א.

קבלתי מכתבו לשאל חו"ד ע"ד אשר יש לו וויכוח עם חבירו
צענין מה שנוהגין בכמה מקומות על סעודת חתונה
או צריח מילה שמעמידין כלי הנקראת, פאנאגראף, והכלי טלמה
מנגן פסוקים ומזמורים. והצרו טוען שיש צזה איסור מלד מה
שמצואר צמג"א סימן תק"ם בשם מהר"ל דעשאוני צניך ככונה,
ולכן הוא מונע מללכת על שום שמחה שהוא חושש שיטמידו שם
כני כזו. ומעב"ת מיושב המנהג דלשמחת מלוח ש"ד. ועוד אי
אפי" לא אריך למעבד הכי מ"מ אין למנוע מליילך צשציל זה
על סעודת מלוח שהוא כמעט חיוז, ואי מנגנין צכלי כזו אפשר
לסתום אוזניו או ללאת החולה ושואל חו"ד עכתו"ש :

ולולא כבודו של מעב"ת לא הייתי משיב על שאלה כזו משום
דאין זה דומה לשאלה צהי שצת ויו"ע או צנו"ט או
צשעטנז וריצית, דאם היא אסורה, אסורה לכל ואם היא מותרת
היא מותרת לכל. אצל שאלה שמעב"ת שואל נשחנים לפי המקום
והזמן ולפי האדם. והרצה פעמים יש צה איסור גדול מאוד,
והרצה פעמים היא מותרת לגמרי ואפשר מלוח יש צה. דשאלה
כזו שייך צה לומר אחר כוונת הלצ הן הן הדצרים. ואצאר קלת
דצרי. דהנה ראיתי להגה"ק מהר"ל"א ז"ל צהגהותיו וצהוספותיו
על ספר סור מרע להגה"ק מזידיטשוצ [צדפוס מונקאטש כי

צִשָּׁאָר דְּפוּסִים נִשְׁמְטוּ דְּצָרִים הִלְלוּ מִהַוּסָפוֹת שְׁלוֹן שְׁמִצִּיחָ
 רִאִי מִדְּצָרֵי הַחוּסִי צִיבְמוֹת [כַּמְדוּמָה צִדָּק ס"ג] שֶׁהִקְשׂוּ עַל הָא
 דוֹתִדְצָר מָרִים וְהִהָרֵן צִמְשָׁה וְגוֹי עַל שְׁפִירָשׁ מִן הָאִשָּׁה דְּהָכִי לֹא
 הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁהַסְּכִים הַקְּצָ"ה ע"י. וְכִיוֹן שֶׁהַסְּכִים הַקְּצָ"ה אֵיךְ
 דְּצָרוּ עֲלָיו אִהְרָן וּמָרִים. וְתִירְלוּ דְּצָדֵרֶךְ שֶׁאֵדָם רוֹלֵה לִילֵךְ מוֹלִיכִין
 אוֹתוֹ וְלִכְן הַסְּכִים הַקְּצָ"ה עַכ"ד וְתִירְוֵלָם אִינוּ מוֹצֵן לְכַאוּרָה דְּסוּף
 כָּל סוּף כִּיוֹן שֶׁהַסְּכִים הַקְּצָ"ה אֵיךְ דְּצָרוּ עֲלָיו צִזָּה שֶׁלֹּא יִפְה
 עֲשֶׂה. וּמִזָּה הוֹכִיחַ הַגֵּה"ק הַנִּלְ דַּעֲכָ"ה מוֹכַח דְּצִעֲנִינִים כֹּאֲלוֹ יֵשׁ
 כַּמָּה דְּרָכִים לְעִצּוּדַת הַשִּׁי"ת וַיֵּשׁ לְדִיק שְׁפוּרָשׁ מִן הָאִשָּׁה לַשִּׁ"ש,
 וַיֵּשׁ לְדִיק שְׁאִינוּ פוּרָשׁ מִן הָאִשָּׁה ג"כ לַשִּׁ"ש וְלִכְל דֶּרֶךְ שְׁצוּרָר
 לוֹ הַלְדִיק כָּל שֶׁהוּא לַשִּׁ"ש הַקְּצָ"ה מִסְכִּים ע"י כִּיוֹן שְׁכוּוּנָתוֹ לַשִּׁ"ש,
 וְלִכְן אִ"ש שֶׁדְּצָרוּ עֲלָיו מָרִים וְהִהָרֵן שֶׁאִמְרוּ נִהִי שְׁמֵשָׁה פִירָשׁ מִן
 הָאִשָּׁה לַשִּׁ"ש וְהַקְּצָ"ה הַסְּכִים ע"י מ"מ הִי יִכּוֹל לְצָרוּר לוֹ דֶּרֶךְ
 אַחַר שֶׁלֹּא לְפָרוֹשׁ מִן הָאִשָּׁה ג"כ לַשִּׁ"ש וְאִזּוּ הִי הַקְּצָ"ה ג"כ
 מִסְכִּים ע"י עַכְתוּ"ד וְהוּא נִכּוֹן מֵאֹד וְעִי"ש שְׁכַתָּב שִׁישׁ לְדִיק
 שֶׁהוּא סָגוּר וּמְסוּגָר וְאִינוּ מְעוּרָב עִם הַצָּרִיּוֹת לַשִּׁ"ש כְּדִי שִׁיּוּכָה
 לְעִסּוֹק כָּל הַיּוֹם צְחוּרָה וְעִצּוּדָה וְצוּדְלֵי הַקְּצָ"ה מִסְכִּים ע"י.
 וְכֵן לְהִיפֵךְ יֵשׁ לְדִיק שֶׁהוּא כָּל הַיּוֹם מְעוּרָב עִם הַצָּרִיּוֹת וְאִינוּ
 סָגוּר וּמְסוּגָר כְּדִי לְקַרְצֵן לְתוּרָה וְלְעִצּוּדָה וְכָל שְׁכוּוּנָתוֹ לַשְּׁמַיִם
 וּוְדֵלֵי ג"כ הַקְּצָ"ה מִסְכִּים ע"י [וְאִינוּ אִמְרָתִי צִזָּה לְפָרָשׁ מַשִּׁ"כ
 צִמְדָרָשׁ צִפְרָשָׁת וְאִרְאָ מוֹצָא צִרְשִׁ"י עַל פְּסוּק הוּא אִהְרָן וּמֵשָׁה
 וְגוֹי הוּא מֵשָׁה וְאִהְרָן דֹּאִמֵּר צִמְדָרָשׁ מִלְמַד שְׁשֵׁנִיהֶם שְׁקוּלִים זֶה
 כִּזָּב. דְּהַכּוּוּנָה ע"ד הַנִּלְ. דְּהִנֵּה אִיתָא צִילְקוּט שְׁמַעוּנִי פִי חִקַּת
 עַל קִרְא דְּוִיָּצְבוּ אֵת אִהְרָן שְׁלִשִׁים יוֹם כָּל צִית יִשְׂרָאֵל וְעַל מֵשָׁה
 לֹא כְתָב כָּל צִית יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוּם דְּעַל אִהְרָן צָבוּ אֲנָשִׁים וְנָשִׁים
 מִשּׁוּם דְּאִהְרָן לֹא אָמַר לְאֵדָם סָרְחַת רַק הִי מִקְרָב אֲפִילוּ כָּל
 צַעֲלֵי עֲצִירָה מַשִּׁ"כ מֵשָׁה אָמַר לְיִשְׂרָאֵל דְּצָרִים קָשִׁים כְּגִידִים
 מִמָּרִים הָיִיתֶם וְגוֹי עִי"ש צִילְקוּט. וְלְכַאוּרָה קָשָׁה עַל אִהְרָן הַלְדִיק
 הָרִי כְתוּב הוֹכַח תּוֹכִיחַ וְגוֹי וְצִיָּאֵר הַרְמַצִּ"ס צָבִי דַּעוֹת שֶׁהוּא
 אִחַת מִתְרִי"ג מֵלוֹת לְהוֹכִיחַ אֵת הָאֵדָם כְּשֶׁחוּטָא וְאֵיךְ עֲצָר אִהְרָן
 עַל עֲשֶׂה. וְכַצָּר הַקְּשִׁיתִי קוֹי זֶו לְהַרְבֵּ צַעֲל דְּרָכֵי תְשׁוּבָה זִל"י
 צִמוּנְקָאֲטָשׁ. אֲמַנִּים צִאֲמַת ל"ק מִיָּדֵי דַּעִיקָר עֲשֶׂה הוּא שְׁמַחִוִּצ
 אֵדָם לְעֲשׂוֹת מַה שְׁצִיכּוּלָתוֹ לְמַנוּעַ אֵת הַצָּרוּ מִלְּהַטוּא וְזָבוּ מַה
 שְׁסִיִּים צִקְרָא וְלֹא תִשָּׂא עֲלָיו חַטָּא הָיִינוּ שִׁירְאָה שְׁחַצְרוּ לֹא יַעֲשֶׂה
 חַטָּא יוֹתֵר וְנִמְלָא שִׁיכּוּלִין לְקִיִּים עֲשֶׂה זֶו צָבִי אֲוִפְנִים, אֵחָד מִקִּיִּים
 אוֹתָה ע"י מַה שֶׁהוּא מִקְרָב אֵת הַצָּרוּ הַחוּטָא וְעִי"ז מִתְצִוִּישׁ
 מִמֶּנּוּ וְלֹא יִחַטָּא יוֹתֵר וְאֵחָד מִקִּיִּים אוֹתָה צִמָּה שְׁמוֹכִיחַ אֵת
 הַצִּירוּ וּמְרִיב עִמּוֹ שֶׁהוּא מִצִּין שְׁעִי"ז הַמְרִיבָה יוֹכֵל לְמַנוּעַ אוֹתוֹ
 מִלְּהַטוּא יוֹתֵר וְעַל אֲוִפְן הַרְחָשׁוֹן קִיִּים אִהְרָן מ"ע זֶו, וְעַל אֲוִפְן
 הַשְּׁנֵי קִיִּים מֵשָׁה מ"ע זֶו. וְלִפְי"ז שְׁנִיָּהִם הָיוּ מִקִּיִּימִים מֵלוֹה זֶו
 וְהִנֵּה הִי עוֹלָה עַל הַדַּעַת שְׁדֶרֶךְ אֵחָד גְּדוֹל מִחַצִּירוּ וְלִזָּה צָא הַכְּתוּב
 לְהַשְׁמִיעֵנוּ הוּא מֵשָׁה וְאִהְרָן הוּא אִהְרָן וּמֵשָׁה לוֹמֵר שְׁשֵׁנִיהֶם שְׁקוּלִים
 זֶה כִּזָּב שֶׁאֵין חִילּוֹק צִין דֶּרֶךְ זֶה לְדֶרֶךְ זֶה צִשְׁנִיָּהִם מִקִּיִּימִים
 הַמ"ע וְרַק הַעִיקָר צִזָּה הוּא הַכּוּוּנָה וְהוּא נִכּוֹן]. וְהִנֵּה שְׁמַחָה וְצָכִיָּה
 עַל חוּרְצֵן צִיְהַמ"ק צִזְמָה"ז שֶׁאִנְחָנוּ צִגְלוֹת וְהַיִּשְׂרָאֵלִים וְצִפְרָע
 הַת"ה וְהַתּוֹה"ק הַמָּה צִשְׁפַּל הַמֵּלֶצַּ מֵאֹד עַד שְׁכַמְעַט כֶּשֶׁל כּוֹהִינוּ
 מִלְּסָצוּל [וְרַק שְׁצַחֲסָד ד' עֲלִינוּ נוֹחַן לָנוּ כַּח לְסָצוּל] אִם יֵשׁ לָנוּ
 רַק לְצָכוֹת וְלְהַתְּאוּנָן כָּל הַיּוֹם. אִזּוּ אֲדַרְבָּה יֵשׁ לָנוּ עַכ"ז לְהִיּוֹת
 חַמִּיד צִשְׁמַחָה צִזָּה יֵשׁ ג"כ צ' דְּרָכִים. וְאִינוּ מִלְּאֲחֵי שְׁצִדְצָר זֶה
 נִחְלָקוּ תַנְחִיִּים צִגְמָרָא צִסּוּף מַסִּי מְכוֹת [וְהוּא ג"כ צִמְדָרָשׁ אִיכָה
 עַל פְּסוּק הַר לִיּוֹן שְׁשַׁמִּם עִי"ש] מְצִיָּא הַגְּמָרָא מְעֲשֶׂה צִר"ג וְכַמָּה
 תַנְחִיִּים שֶׁהִיוּ הוֹלְכִין עִם ר"ע וְשִׁמְעוּ צַעִיר רוּמִי מִנְּגִינָן הַעֲכוּ"ם
 צִשְׁמַחָה וְהַתְּחִילוּ הַסִּי צוֹכִים שְׁאוּ"ה צִשְׁמַחִי וְצִחְעִנוּג גְּדוֹל וְאִזּוּ
 צִלְרָה גְּדוֹלָה וְר"ע מִשְׁחָק מְעַטִּים אִם לְעוֹצְרֵי רָלוּנוּ כֶּךָ לְעוֹשֵׁי רָלוּנוּ
 עַל אִחַת כּוּ"כ. וְשׁוּב רָאוּ שׁוּעַל יוֹלָא מְצִית ק"ק וְהַתְּחִילוּ גַם
 כֵּן לְצָכוֹת וְר"ע מִשְׁחָק עִי"ש. וְאִגְצָ גְמָרָא זֶו תְּמַחֲתִי עַל מַשִּׁ"כ
 הַמַּגִּ"א צִסִּי רַכ"ד סַק"ג צִשַׁם הַצִּ"ח צִשַׁם סִי הַאֲשַׁכּוֹל דֹּאִם תִּשְׁמַע
 קוֹל עַכוּ"ם שְׁמַחִים עַל קִנְיַגְלוֹת שְׁלֵהֶם תִּלְחַח וְתִלְטַעַר עַל חוּרְצֵן
 צִית הַמְּקַדָּשׁ עִי"ש. וְצַעֲט"ז שְׁמִצִּיָּא אִיחָה תְּפִילָה יִאֲמַר וְהוּא

פלא דהלא זהו רק דעת ר"ג חבל ר"ע לא כך אמר הלא אדרבה יש לו לשמוח ולומר אם לעוזרי רלוגו כך יש שמחה ותענוג לעושי רלוגו עאכו"כ. ועוד קשה לי על הראצ"ד הנ"ל ממה שמצואר צ"ס רכ"ג והוא ממשנה דצרכות שחייב אדם לצרף על הרעה כשם שמצרך על הטובה ופירש"י ורעצ"ע והרמז"ם והש"ע שהפ"י הוא צשמח. הרי שאפי' צכה"ג אין לו לאדם לצכות ולהיות עלצ. ואפשר שהראצ"ד הוכיח לה מהך דינא דס"י תק"ם שאסור לשורר מזה הוכיח דקו"ל דלא כר"ע הלא כאינך תנאים. חבל אכתי קשה שהרי צגמרא וצמדרש משמע שלצסוף הודו לו וא"ל עקיבא נחמתנו וא"כ איך אפשר שנפסוק דלא כוותי ועל כרחך ליישב הא דס"י תק"ם דרק צקום ועשה אין לעשות שמחות שלא לצורך חצ צשוא"ת אין לנו להיות עלצ הלא אדרבה להיות שמח צמה שאני יהודים כמו ר"ע אם לעוזרי רלוגו כך לעושי רלוגו עאכו"כ. חבל יותר נ"ל דגם ענין זה הוא כמו הענין של תוכחה שכתבנו נמעלה וכמש"כ צהוספות של ספר סור מרע הנ"ל דיש צ' דרכים לעבודת השי"ת צזה והוא משום דצחמת מצואר צס"י שער הקדושה למהח"ו ז"ל דיש ד' מדות אשר הם כמעט כל היסוד של עבודת השם ויסוד כל התורה [והם צקדושה נגד ד' אותיות הוי"ה ואם ח"ו פוגם צד' מדות הללו פוגם צכל ד' אותיות הוי"ה ח"ו] ואחד מהם הוא עלצות, וכן אחד מהם הוא השיחה צעילה וכן נראה צחוש שהעלצות הוא מידה רעה מאוד, [שהרי יסוד של עלצות הוא שהוא צכעם על השי"ת שמנהג ח"ו עולמו שלא כדין שאינו נותן לו כפי רלוגו] ומציא לידי כמה עצירות, ואפילו העלצות על העצירות לא עוב הוא כמש"כ צספר לקוטי אמרים מהתניא ז"ל, ויוכל להציא ח"ו אפי' לידי מאצד עצמו לדעת. וכמו ששמעת. וגם כמעט ראיתי צעיני. וא"כ מי שהוא עלול צעצעו לצוא לידי עלצות ח"ו צוודאי אין עליו חטא אם שומע קול פאנאגראף להפיג לערו ולעומת זה הרי גם שיחה צעילה הוא מהד' מדות רעות, ואדם שהוא עלול לשיחה צעילה שהוא צעצע אינו צעל עלצות צוודאי יש עליו איסור לשמוע קול פאנאגראף ושייך צ' יותר האיסור של עשאוני צניך ככנור. ולכן שפיר אמרתי שזה הוא נשתנה לפי האדם והמקום והזמן וא"ח צ' לומר שום כלל דאין אדם יודע מטמונותיו של הצירו. וכמו דמלות תוכחה נשתנה לפי האנשים ולפי המקום והזמן פעמים צכעם ופעמים צבתקרצות כן לשמוע דברים כאלו ג"כ נשתנה לפי המקום ולפי האיש ולפי הזמן. — הארכתי קלת יען כי אני יודע שמעכ"ת מחפש דרך עבודת ה' הארכתי שא"ח צזה לומר כלל כי לאו כל האנשים שווים צזה. ועכ"ז למעשה נ"ל יותר דברי הת"ח שמציא מעכ"ת שדעתו למנוע מליך למקומות כאלו שמנגנים שם ע"י פאנאגראף והדומה להם שמה שטוען מעכ"ת דמלוא רצה לילך לסעודת מלוא, לדעתי לא נאמר הלא צמקום שיש לחוש שאם הוא לא ילך לא יהיה שמה מנין. חבל צאופן אחר לדעתי אין לך מלוא רצה מלישב צציתו ולעסוק צחורה לידע הדינים וההלכות שזוה אוחנו הקצ"ה צכל פרטיהן. והרי מצואר ציו"ד צה' ת"ת דמלוא שאפשר לקיים ע"י אחרים אין לצעל ת"ת עצורה. ועוצדא ידענא כשלמדתי חלל מורי הגה"ל צעל מהר"ם שיק זא"ל ולעת חתונתי הלבתי להפרד ממנו וליטול ממנו צרכתו. ח"ל זקני ע"ה שהי' מהצע"צ החשובים צעיר חוסע שיאמר לי שלא חלך על כל הסעודות והשמחות וא"ל מורי זא"ל הנ"ל צלשון אשכנז "אז מען זילט אין מען לערנע האט מען קיין מאהל נישט קיין חרטה" ומאז הרצה פעמים נזכרתי צדצרו הקדוש' וראיתי צנסיון כי הם אמיתים ונכונים, כי כמעט צכל השמחות והסעודות יש הוללות, ועכ"פ לת"ח היכול לצרר הלכה פשוט צציעתא צכותחא שטוב לו לישב צציתו ולצרר הלכה שגדול יותר מכל השמחות של זמן הזה חוץ צמקום נחוץ מאוד. ויותר אין צכתי להאריך :

והנני צזה ידילו דו"ש וש"ת.

סעמיחאלי יל"ו תרפ"ח לפ"ק.

שמעון גרינפעלד